

Drošības policija

Kr. Barona iela 99a, Rīga, LV – 1012; tālr.: 67208978; fakss: 67273373; e-pasts: kanc@dp.gov.lv

Rīgā

27. 04. 2018

Nr. 21/1689

Uz 12.04.2018. Prot. Nr.15 15.§, VSS-366

Iekšlietu ministrijai
Tieslietu ministrijai

Par informatīvā ziņojuma projektu “Par informācijas dienesta vajadzībām normatīvo regulējumu”

Drošības policija ir izskatījusi Tieslietu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu “Par informācijas dienesta vajadzībām normatīvo regulējumu” (VSS-366) (turpmāk – Projekts) un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu, un neatbalsta to tālāku virzību, izsakot šādus iebildumus.

1. Tieslietu ministrija, sagatavojot Projektu, nav ņēmusi vērā Drošības policijas 2018. gada 26. februāra atzinumu Nr. 21/927 (turpmāk – Atzinums) un sniegto skaidrojumu par problēmām pašreizējā informācijas dienesta vajadzībām regulējumā, ar izmaiņām sasniedzamo mērķi, pēc būtības pārstrādājot informācijas dienesta vajadzībām regulējumu, kā arī piedāvāto risinājumu, kas novērstu konstatētās problēmas un ļautu sasniegt nepieciešamo mērķi. Līdz ar to nav pamatoti Tieslietu ministrijas Projekta 4. punktā sniegtie argumenti par informācijas dienesta vajadzībām normatīvā regulējuma risinājuma variantiem un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektā norādītie atbalstāmie risinājuma varianti.

Drošības policija joprojām uztur Atzinumā minētos argumentus un to iekļaušanu Tieslietu ministrijas izstrādātajā Projektā.

2. Drošības policija nepiekrīt Tieslietu ministrijas Projekta secinājumu 3.1. apakšpunkta un risinājumu 4.2. un 4.3. apakšpunkta izklāstam attiecībā uz valsts noslēpuma un informācijas dienesta vajadzībām būtību un to savstarpējo sasaisti, jo, ņemot vērā Drošības policijas Atzinumu un skaidrojumu par problēmām pašreizējā normatīvajā regulējumā, kas ir tikai daļēji norādītas Projekta 2.2. un 2.3. apakšpunktā, nav atbilstoši argumentēt, ka šobrīd normatīvajos aktos noteiktā informācijas aizsardzības sistēma attiecībā uz informāciju dienesta vajadzībām, pilnībā sasniedz savu mērķi, un uz to nav attiecināmi stingrāki aizsardzības noteikumi.

Drošības policija vērš uzmanību, ka pastāvošajos ģeopolitiskajos apstākļos nacionālajai drošībai kritiski svarīgi ir turpināt stiprināt aizsargājamas informācijas

aizsardzības sistēmu, lai novērstu apdraudējumu Latvijas iekšpolitiskajiem procesiem, valsts reputācijai un tās institūcijām, nevis to vājināt. Tādēļ ir būtiski paplašināt informācijas dienesta vajadzībām definīciju, nosakot, ka tā, tostarp ir tāda aizsargājama informācija, kas paredzēta iestādes iekšējai lietošanai, un kuras izpaušana var būtiski apgrūtināt vai apdraudēt iestādes funkciju īstenošanu, vai nodarīt kaitējumu valsts interesēm. Informācijas dienesta vajadzībām saturošu dokumentu, lai arī tie katrs atsevišķi nesatur valsts noslēpumu, kopums var radīt ne vien zināmu izpratni par atsevišķiem elementiem saistībā ar valsts drošību, kas nav vispārpieejami plašākā un šaurākā izpratnē, bet arī atklāt vai radīt saprātīgu priekšstatu par valsts noslēpumu saturošu informāciju vai dokumentiem. Drošības policijas ieskatā minētais jo vairāk atspoguļo informācijas dienesta vajadzībām regulējuma atrašanās Informācijas atklātības likumā nesaderīgumu ar šāda statusa noteikšanas primārajiem mērķiem un aizsargājamām interesēm, kā arī neiespējamību statusam būt daļai no ierobežotas pieejamības informācijas.

Skaidrojam, ka ārvalstu prakse rāda, ka informācijas dienesta vajadzībām noteikšana par ceturto valsts noslēpuma klasifikācijas pakāpi ir atbilstoša ne tikai valsts aizsargājamas informācijas sistēmai, bet arī sabiedrības interesēm. Piemēram, Latvija ir vienīgā no Baltijas valstīm, kurai ir vājākas informācijas aizsardzības prasības informācijai dienesta vajadzībām, jo Igaunijā un Lietuvā informācija dienesta vajadzībām ir valsts noslēpuma ceturtnā klasifikācijas pakāpe, un līdz ar to ir nodrošinātas stingrākas aizsardzības prasības.

3. Nav atbilstošs Tieslietu ministrijas Projekta secinājumu 3.1. apakšpunktā minētais par informācijas dienesta vajadzībām statusa nepietiekošu nozīmību, lai uz to attiecinātu stingrākus aizsardzības noteikumus, kas piemērojami attiecībā uz valsts noslēpumu.

Vēršam uzmanību, ka Drošības policija Atzinumā sniedza viedokli par nepieciešamību pēc būtības pārstrādāt informācijas dienesta vajadzībām regulējumu, nevis automātisku informācijas dienesta vajadzībām iekļaušanu likumā "Par valsts noslēpumu" un visu uz šā likuma pamata izdoto noteikumu tiešu attiecināšanu uz informāciju dienesta vajadzībām. Piemēram, Igaunijā attiecībā uz pieeju informācijai dienesta vajadzībām iestādes vadītājs pieņem lēmumu par pieejas izsniegšanu, un informācijas aizsardzības nosacījumi ir atbilstoši katram klasifikācijas līmenim.

Līdz ar to, ņemot vērā citu valstu pieredzi, ir iespējams noteikt skaidru robežu starp informācijas klasifikācijas līmeņiem. Piemēram, Lietuvā valsts noslēpums nozīmē informāciju, kas ir klasificēta kā sevišķi slepena un slepena, bet informācija, kas ir klasificēta kā konfidenciāla un informācija dienesta vajadzībām, Lietuvā tiek definēta kā dienesta noslēpums. „Dienesta noslēpuma” jēdziens ietver tādas pašas nozīmes informāciju kā valsts noslēpums tikai, kuras nozaudēšana vai prettiesiska izpaušana var apdraudēt valsts vai institūcijas intereses, vai radīt apstākļus valsts noslēpuma prettiesiskai izpaušanai, vai radīt draudus personas veselībai, un līdz ar to atšķiras arī nosacījumi pieejai šādai informācijai.

Drošības policija uzskata, ka šobrīd normatīvais regulējums informācijas dienesta vajadzībām aizsardzībai ir nepietiekams, un ir nepieciešams noteikt

konkrētas prasības informācijas dienesta vajadzībām uzskaitēi, glabāšanai, aprītei un citām darbībām, kas var efektīvāk novērst aizsargājamas informācijas nozaudēšanu vai izpaušanu, kā arī precizēt informācijas nozaudēšanas vai nelikumīgas izpaušanas iespējamās sekas.

Precizējot informācijas dienesta vajadzībām statusu atbilstoši nepieciešamam aizsardzības līmenim, tas atrisinātu problēmu par informācijas dienesta vajadzībām atšķirīgo izpratni un nošķiršanu no informācijas, kas ir valsts noslēpums, jo abi informācijas veidi ir saistīti ar valsts drošību. Tāpat izmaiņas ļautu vieglāk pārņemt, apstrādāt un aizsargāt ārvalstīs radītu informāciju dienesta vajadzībām.

Papildus Drošības policija vērs uzmanību, ka arguments par administratīvo slogu vai papildus radītu administratīvo slogu institūcijai, ne pie kādiem apstākļiem nevar prevalēt pār nepieciešamību nodrošināt efektīvu informācijas aizsardzības sistēmu un ievērot informācijas aizsardzības prasības.

4. Ņemot vērā visus iepriekš minētos iebildumus, Drošības policija uzskata, ka, lai novērstu konstatētās problēmas un nodrošinātu informācijas dienesta vajadzībām efektīvu aizsardzību, it īpaši pret tās nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, informācijas dienesta vajadzībām regulējums ir pārstrādājams pēc būtības un ir iekļaujams likumā "Par valsts noslēpumu" kā ceturtnā klasifikācijas pakāpe vai ir izstrādājams jauns likums.

Priekšnieka p.i.

Ē. Cinkus